

Terry Pratchett

CANAVAR ALAYI

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Delji

“Terfi, cehenneme giden yoldur.”

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere, Buckinghamshire’da doğan Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizah edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Hayal gücü Büyük A’Tuin’in zihni kadar geniş, kalem ise Rincewind’in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett, yarattığı Diskdünya evrenine 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar sığdırmayı başardı. Yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de yazdı: “Yazdığım yazacağım en iyi kitap,” dediği *Ulus* ile 2010 İngiliz Yazarlar Ödülü’nü, genç okurlara yönelik bir Diskdünya romanı olan *Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri* ile de İngiltere’nin en saygın çocuk edebiyatı ödülü olan Carnegie Madalyası’nı kazandı. Ayrıca, *Johnny Maxwell* üçlemesi ile *Viran Şatodaki Ejderhalar*, *Cadının Elektrikli Süpürgesi* ve *Noel Baba’nın Takma Sakalı* gibi öykü derlemeleri de yazarın külliyatını süsledi. İlki 1983 yılında yayımlanan ve sonrasında tüm dünyada 85 milyondan fazla satan Diskdünya kitapları, Terry Pratchett’a büyük bir şöret ve devasa bir hayran kitlesi kazandırdı. Seri; film ve dizilere, tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Kısa süre içinde edebiyatın kült isimlerinden biri hâline gelen Pratchett, eserleriyle sayısız ödül kazandı, fahri doktoralar aldı, şövalye ilan edildi, turnelerde binlerce kitap imzaladı.

Aralık 2007’de Alzheimer’a yakalandığını duyuran Sör Terry, 2015 yılında yine bu hastalık sebebiyle hayatını kaybetti. Ya da daha doğrusu, boyut değiştirerek, *buradaki* hayranlarını öksüz bıraktı. Bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de var; çünkü ne de olsa, onun da dediği gibi, “dünyada yarattığı dalgalar tamamen yok olmadan hiç kimse tam anlamıyla ölmez...”

Terry Pratchett, İngiltere’de, Kitabı Raflardan En Çok Araklanan Yazarlar Listesi’nde hâlâ başı çekiyor.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabi’ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

CANAVAR ALAYI

© 2021, **Tudem Yayın Grubu**
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2003, Terry ve Lyn Pratchett

İlk baskı 2003 yılında, İngiltere’de *Monstrous Regiment* adıyla Transworld Publishers’a ait Doubleday tarafından gerçekleştirilmiştir. Transworld Publishers, Penguin Random House şirketler grubunun bir altmarkasıdır.

Bu kitabın telif hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Terry Pratchett
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DİZİ EDİTÖRÜ: Burhan Düzçay
KAPAK GÖRSELİ: Paul Kidby
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Kasım 2022 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-72-5
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

Terry Pratchett

CANAVAR
ALAYI

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI - 31

Delij

Ah sevgilim!
Maalesef
vuslatımız
buraya
kadar mı!

Aman derebeyliğim!
Küçük şey meğer
amma acıtmış!

Al sana
Kraliyet İmtigazı,
seni hergele!

fizz

Polly aynanın önünde saçlarını kesiyordu. Saçlarını kestiği için fazla vicdan azabı çekmiyordu ve bu yüzden biraz vicdan azabı çekiyordu. Güya saçları en dikkat çekici özelliğiydi, herkes çok güzel olduklarını belirtirdi ama Polly çalışırken onları genellikle topluyordu. Kendi kendine de hep, bu kadar güzel saçların onda heder olduğunu söylerdi. Şimdi, altın rengi uzun buklelerin, bu amaç için serdiği küçük örtüye düşmesine dikkat ediyordu.

İçinde güçlü hisler uyandığını *itiraf edecek* olsa, genç bir erkeğe benzemek için saçlarını kesmesinin yetiyor olmasına ne kadar bozulduğunu söylerdi. Göğüslerini sıkıca sarması falan bile gerekmemişti; normalde öyle yapıldığını işitmişti zira. Evet, doğası gereği bu alanda herhangi bir sorun yaşamayacaktı.

Makas darbelerinin etkisi düzensizdi ama ortaya çıkan sonuç, bu yöredeki olağan erkek saç modellerinden daha beter değildi. İşe yarardı. Ensesi biraz üşüdü fakat bunun tek sebebi yeni saçları değildi. Ensesine dikilmiş Bakışlar vardı.

Düşes, yatağın üzerinden onu izlemekteydi.

Kalitesiz bir ahşap baskıydı ve daha ziyade kırmızı-mavi renkler kullanılarak elle boyanmıştı. Pek de çekici olmayan orta yaşlı

bir kadının resmiydi bu. Kadının sarkık gıdısı ve hafifçe pörtlek gözleri, elbise giydirilmiş büyük bir balık izlenimi uyandırıyor ama sanatçı o tuhaf, boş ifadeye fazladan bir şeyler daha yakalamayı başarmıştı. Bazı portrelerin gözleri sizi odada takip eder ya; işte bu portre kafanızın *içini* görüyordu.

Her evde bulabileceğiniz bir simaydı. Borogravia'da herkes, Düşes'in bakışları altında büyürdü.

Polly, anne babasının odasında da bu resimlerden bir tane olduğunu ve annesinin, yaşarken, her gece onun önünde reverans yaptığını hatırlıyordu. Uzandı ve tablonun yüzünü duvara çevirdi. Kafasının içinde bir ses *hayır* dediyse de Polly onu duymazdan geldi. Kararını vermişti.

Sonra ağabeyinin giysilerini giydi, örtüde biriken saçları küçük bir torbaya koydu, torbayı yedek giysileriyle birlikte çantasının dibine yerleştirdi, yatağına bir not bıraktı, çantayı aldı ve pencereden çıktı.

En azından, *Polly* pencereden çıktı. Hafifçe yere konan, *Oliver*'in ayaklarıydı.

Şafak dünyanın karanlığını soldururken Polly avluda süzüldü. Düşes, hanın tabelasından da izliyordu onu. Babası sıkı bir Düşesçiydi, en azından Polly'nin annesinin ölümüne kadar. Tabela'nın boyası bu sene yenilenmemişti ve gelişigüzel bir kuş dışkı Düşes'i şaşılaştırmıştı.

Polly, asker alımı için gelen arabanın hâlâ meyhanenin önünde olup olmadığına baktı. Arabanın parlak renkli afişleri dün geceki yağmurda ıslanmış, ağırlaşmıştı. İri yarı şişman çavuş daha saatlerce yola çıkmazdı, Polly'nin bol bol zamanı vardı. Adam kahvaltayı aceleyle getirecek birine benzemiyordu.

Arka kapıdan çıkıp tepeye tırmandı, zirveye varınca arkasını döndü ve uyanmaya başlayan kasabaya baktı. Birkaç bacadan du-

manlar yükseliyordu ama handa ilk uyanan ve hizmetçileri yataktan kaldırmak için bağırp çağırması gereken her zaman Polly olduğundan, han hâlâ uyuyordu. Dul Bayan Clambers'ın dün gece de handa kaldığını biliyordu (Polly'nin babasına göre “yağmur o kadar şiddetliydi ki kadıncağız evine gidememişti”) ve Polly şahsen, babasının hatırına, Dul Bayan Clambers'ın *her gece* kalmasını diliyordu. Kasabada dul çoktu ve Eva Clambers harika hamur işleri yapan iyi yürekli bir kadındı. Polly'nin annesinin uzun süren hastalığı ve Paul'ün uzun süren yokluğu babasını çok tüketmişti. O boşluğu azıcık dolduracak bir şey bulduğu için memnundu Polly. Bütün gün pencerelerinin önünde oturup etrafı gözetleyen aksi, yaşlı kadınlar huysuzlanıp söyleniyor olabilirdi fakat onlar bunu zaten *sürekli* yapıyordu, o yüzden de artık kimse onlara kulak asmıyordu.

Bakışlarını kaldırdı. Kız Meslek Okulunun çamaşırhanesinden dumanlar ve buharlar yükselmeye başlamıştı bile. Uzun, dar pencereleri ve kocaman gri duvarlarıyla bina, kasabaya tepeden, tehditkârca bakıyordu. Okul her zaman sessizdi. Polly küçükken, oraya Kötü Kızların gittiğini söylüyorlardı ona. Bunun ne tür bir “kötülük” olduğunu açıklamıyorlardı elbette ve beş yaşındaki Polly bu kötülüğün, “gidip zamanında yatmamayı” içerdiği gibi muğlak bir izlenim edinmişti. Sekiz yaşındayken de, ağabeyine bir kutu boya almasının cezası olarak oraya gönderilmediği için şanslı olduğunu öğrenmişti. Polly döndü ve kuş şakımaları eşliğinde, ağaçların arasında yürümeye başladı.

Polly olduğunu unut; genç bir erkek olduğunu düşün. İşin sırrı buydu. Yüksek sesle osur ve osururken, bu işi başarıyla tamamladığın için duyduğun memnuniyeti yansıt. İpleri kesilmiş bir kukla gibi hareket et, kimseye asla sarılma ve bir arkadaşınla karşılaşarsan ona yumruk at. Hanın meyhane kısmında çalıştığı birkaç senede bol

bol gözlem yapmıştı. Ve neyse ki *kıvırtarak yürüme* gibi bir sorunu asla olmayacaktı: Doğa ona kalçasal açıdan da cimri davranmıştı.

lyice öğrenmesi gereken şu “genç erkek yürüyüşü” vardı bir de. Kadınlar en azından yalnızca *kalçalarını* kıvırıyordu; genç erkekler ise omuzdan aşağıda kalan her yerlerini. *Çok yer kaplamaya çalışmak lazım*, diye düşündü Polly. *Bu, tıpkı kuyruğunu kabartan erkek kedi gibi daha büyük görünmeni sağlıyor*. Handa bunu da sık sık görmüştü: Oğlanlar, oradaki tüm diğer koca oğlanlara karşı savunma olarak, yürürken iri yarı görünmeye çalışıyorlardı. *Ben kötüyüm, sertim, havalyım, kocaman bir bardak sulu bira istiyorum ve annem saat dokuzda evde olmamı söyledi!*

Bakalım, şimdi... Kollarını, koltukaltında birer çuval un taşıyormuşsun gibi aç... Tamamdır. Kalabalığı omuzlayarak geçiyormuşsun gibi omuzlarını salla... Tamamdır. Yumruklarını hafifçe sık ve beline bağlı, birbirinden bağımsız iki kolu çeviriyormuşsun gibi ritmik halkalar çiz... Tamamdır. Gevşekçe, maymunu adımlar at... O da tamamdır...

Birkaç metre boyunca bu şekilde yürümeyi başardı ama sonra bir şeyi yanlış yaptı ve kasları şaşalayarak onu bir çobanpüskülü çalisına tepetaklak fırlattı. Polly pes etti.

Patikada hızla yürürken gök gürültülü fırtına geri geldi. Fırtınalar bazen dağlarda günlerce dolanırdı. Neyse ki bu patika henüz çamur nehrine dönüşmemişti ve ağaçlarda onu biraz koryabilecek kadar yaprak hâlâ vardı. Havanın düzelmesini bekleyecek zamanı da yoktu zaten; yolu uzundu. Asker alımı yapan ekip mavnalarla geçecekti karşıya ama tüm mavnacılar Polly’yi tanıyordu ve nöbetçi, seyahat iznini görmek isteyecekti. Elbette Oliver Perks’ün seyahat izni falan yoktu. Bu yüzden uzun yoldan gidip, Tübz’deki trol köprüsünden geçmesi gerekiyordu. Trollere göre bütün insanlar birbirlerine benziyordu ve okuma yazma da

bilmediklerinden, *herhangi* bir kâğıt parçasını izin kâğıdı olarak kabul edebilirlerdi. Sonra çam ormanından ilerleyerek Plün'e varacaktı. Plün, sırf haritada çok fazla boş yer olmasının doğuracağı mahcubiyetten kaçınmak için kuş uçmaz kervan geçmez yerlere kurulan köylerden biriydi. Plün'de kimse Polly'yi tanımıyordu. Oraya kimse gitmezdi. Tam bir çöplüktü.

Yani tam da ihtiyacı olan yerdi. Asker alımı yapanlar orada mola verecekti ve Polly *orada* askere yazılacaktı. İri yarı şişman çavuşla ufak tefek yağlı onbaşının, dün gece onlara servis yapan kızı tanımayacaklarına emindi. Bizzat onlar demişti zaten, değil mi? "Geleneksel bir güzelliğe sahip değil"di Polly. Gerçi onbaşı yine de poposunu çimdiklemeye çalışmıştı ama tıpkı sinek kovalar gibi, sırf alışkanlık eseri. Çimdikleyebileceği pek bir şey yoktu zaten.

Polly mavnaya bakan tepeye oturdu ve soğuk patates ve sosisle kahvaltı ederek, yavaşça karşıya geçen arabayı izledi. Arabanın arkasında yürüyen kimse yoktu. Munz'da bu sefer kimse askere yazılmamıştı. İnsanlar uzak durmuştu. Son birkaç sene içinde çok fazla genç onlarla birlikte gitmiş, çok azı geri gelmişti. Geri dönebilenlerden bazıları da eksik gelmişti. Onbaşı, koca davulunu dilediği kadar çalabilirdi; Munz'un erkekleri ne kadar hızlı azalırsa dulları da o kadar hızlı çoğalıyordu.

İkinci havası ağır ve rutubetliydi. Sarı bir çam ötleğini çalıdan çalığa uçarak onu takip ediyordu.

Polly trol köprüsüne vardığında, dün gecedен kalma çamurlardan buhar yükseliyordu. Köprü dar bir boğaza kurulmuştu. İnce, zarif bir köprüydü ve hiç sıva kullanılmadan inşa edildiği söyleniyordu. Köprünün ağırlığı yapının iki ayağını kayaların derinlerine bastırıyordu, öyle deniyordu. "Dünyanın harikalarından biri bu," deniyordu. Gerçi bu yörelerde pek az insan bu tür şeyleri

merak ederdi ve onlar da zaten dünyadan bihaber kişilerdi. Köprü'nün geçiş ücreti bir peniydi; fakat yanınızda bir de teke taşıyorsanız, *yüz altında*.* Köprüyü yarılacağında Polly korkuluktan aşağı baktı ve çok, çok altında köpüre köpüre akan suların kıyısındaki dar yolda ilerleyen arabayı gördü.

İkinci boyunca, boğazın bu yakasındaki karanlık çamlıkta yokuş aşağı yürüdü. Acelesi yoktu.

Akşam çökerken hanı gördü. Araba çoktan gelmişti ama görünüşe göre asker alımından sorumlu çavuş herhangi bir çaba gösterme zahmetine girmemişti. Dün gecekinin aksine davul çalmıyorlar, “Toplanın bakalım, tüyü yeni bitmiş delikanlılar! Girdi-Çıktılar'da sizi harika bir hayat bekliyor!” diye bağırıyordu.

Her zaman bir savaş vardı. Genelde, sınır anlaşmazlığından ibaret olurdu; yani çalılıarı kendi bahçesine giren bir komşudan yakınlığın ulusal dengi. Bazen de biraz büyürdü tabii. Ne de olsa Borrogravia hilekâr, sinsî, saldırgan düşmanların ortasında *barışçıl* bir ülkeydi ve onların da hilekâr, sinsî ve saldırgan olmaları şarttı. Yoksa durduk yere neden savaşsınlardı? *Her zaman bir savaş vardı.*

Polly'nin babası, Düşes Hanı'nı Polly'nin dedesinden devralmadan önce yapmıştı askerliğini. Bundan pek bahsetmezdi. Kılıcını da yanında getirmişti ama şöminenin üzerine asmak yerine onu ocak süngüsü olarak kullanıyordu. Bazen eski arkadaşları gelirdi ve meyhane o gecelik kapandıktan sonra ateşin etrafında toplanır, içki içer, şarkı söylerlerdi. Polly o zamanlar, küçükken, yatmaya gitmemek için bahaneler bulur ve adamların söyledikleri şarkıları dinlerdi fakat bir seferinde, şarkılarda geçen *ilginç* keli-

* Troller pek hızlı düşünemezdi ama kolay kolay unutmazlardı da.†

† Unutmadıkları şey, *Üç Küçük Teke* isimli Norveç masalı. Masalda, köprüden geçmek isteyen tekeler trolü öldürüp yollarına devam ediyor. [E.N.]

melerden birini annesinin yanında kullandıktan sonra başı belaya girmişti ve buna bir son verilmişti. Oysa sonra büyümüş, bira servisi yapmaya başlamıştı ve o zaman da bu kelimelerin anlamını bildiği, bilmese de yakında öğreneceği varsayılır olmuştu.

Dahası, annesi edepsiz kelimelerin artık kimseyi rahatsız etmeyeceği ve teorik olarak asla söylenemeyeceği bir yere gitmişti...

Şarkılar çocukluğunun bir parçasıydı. *Dünya Tepetaklak Olmuş, Şeytan Çavuşum Olsun, Johnny Askere Gitti ve Geride Bıraktım Yarimi* şarkılarının hepsinin sözlerini biliyordu. İçkiler su gibi aktıktan sonra söylenen *Albay Bokyerski ve Hiç Öpmeseydim Keşke Kızı* şarkılarını da ezberlemişti.

Sonra bir de *Tatlı Polly Oliver* vardı elbette. Babası bunu Polly küçükken, huysuz veya üzgün olduğunda söylerdi ve Polly, sırf adı geçtiği için, şarkıyı dinlediğinde gülerdi. Henüz anlamını kestiremese bile onun da sözlerini kusursuzca ezberlemişti.

Oysa şimdi... Hah...*

Polly kapıyı itip açtı; masada oturan çavuş ve onbaşı bira kupaalarını ağızlarına götürürken başlarını kaldırıp baktı. Polly derin bir nefes aldı, yanlarına gitti ve asker selamı vermeye çalıştı.

“Ne istiyorsun çocuk?” diye homurdandı onbaşı.

“Askere yazılmak istiyorum efendim!”

Çavuş, Polly'ye dönüp sırtıttı. Adamın yara izleri tuhaf tuhaf oynayarak, çift çenesini sallayan bir titreme yarattı. Adama “şişman” demek doğru olmazdı; “fecaat” kelimesi dikkatinizi çekmek için üzerinize yürürken, değil. Beli olmayan insanlardandı. Bel yerine ekvatoru vardı. Hatta kütleçekimi vardı. Herhangi bir yöne doğru devrilsen salınıp tekrar ayağa kalkardı. Güneş ve içki, yüzünü pancar gibi kızartmıştı. Kırmızılığın ortasındaki küçük kara

---

* *Sweet Polly Oliver*, âşık olduğu adama kavuşmak için erkek kılığına girip savaşa giden bir kadının hikâyesinin anlatıldığı, gerçek bir halk şarkısı. [E.N.]

gözleri bir bıçağın kenarı gibi ışıldıyordu. Yanında, masada, eski moda iki pala vardı. Kılıçtan ziyade satıra benzeyen silahlardı.

“Öylece mi?” dedi.

“Evet efendim!”

“Gerçekten mi?”

“Evet efendim!”

“Seni ilk önce küfelik olana kadar sarhoş etmemizi istemiyor musun? Gelenektir, bilirsin?”

“Hayır efendim!”

“Sana o müthiş terfi ve servet edinme fırsatlarını da anlatmadım, değil mi?”

“Hayır efendim!”

“Çakı gibi kırmızı üniforman yüzünden kızlardan bıkaçacağından bahsettim mi?”

“Sanmıyorum efendim!”

“Ya yemekler? Bizimle yürürken her öğün bir ziyafettir!” Çavuş göbeğine bir şaplak atarak etrafındaki bölgelerde depreme yol açtı. “Ben bunun canlı kanıtıyım!”

“Evet efendim. Hayır efendim. Ben yalnızca vatanım ve Düşes’in şerefi için savaşmak istiyorum efendim!”

“Öyle mi?” dedi onbaşı inanmazlıkla.

Fakat çavuş bunu duymamış göründü. Polly’yi tepeden tırnağa süzdü ve Polly, adamın görüldüğü kadar sarhoş veya aptal olmadığı izlenimini edindi.

“Vay canına be Onbaşı Strappi! Karşımızda koskoca, eski moda bir *vatansever* var,” dedi çavuş sonunda, Polly’nin yüzünü inceleyerek. “Eh, doğru yere geldin delikanlı.” Gösterişli bir hareketle bir demet evrakı kendine çekti. “Kim olduğumuzu biliyor musun?”

“Onuncu Piyade efendim. Hafif Piyadeler’den efendim. ‘Girdi-

Çıktılar' olarak bilinirler efendim," dedi Polly, içine rahatlama yayılarak. Bir tür sınavı başarıyla geçtiği açtı.

"Evet delikanlı. Ünlü 'Şen Peynirciler.' Görülmüş görülecek en kaliteli alay. Dünyadaki en iyi ordu. Demek katılmak istiyorsun ha?"

"Can atıyorum efendim!" dedi Polly, onbaşının kuşkulu bakışlarını üzerinde hissederek.

"Aferin sana!" Çavuş bir mürekkep şişesinin kapağını açtı ve tükalemını içine batırdı. Eli evrakın üzerinde durdu. "Adın ne?"

"Oliver, efendim. Oliver Perks," dedi Polly.

"Yaş?"

"Pazar günü on yedimi dolduracağım efendim."

"Ya, tabii," dedi çavuş. "Sen on yedi yaşındaysan ben de Grandüşes Annagovia'yım. Neyden kaçıyorsun bakalım? Genç bir hanımın başını belaya mı soktun?"

"Hahah! Birinden yardım alması gerekmiştir," dedi onbaşı sırıtarak. "Bu daha çocuk be."

Polly kızarmaya başladığını hissetti. Ama genç Oliver da kızarırdı, değil mi? Bir oğlan çocuğunun kızarmasını sağlamak çok kolaydı. Polly bile, sırf bakarak yapabiliyordu bunu.

"Neyse, fark etmez," dedi çavuş. "Bu evrakın şurasına çarpımını atıp Düşes'i öpünce, *benim* küçük çocuğum olacaksın. Anladın mı? Benim adım, Çavuş Jackrum. Annen de ben olacağım, baban da. Onbaşı Strappi'yi de ağabeyin say. Hayatın biftek ve pastırma yiyerek geçecek ve seni sürükleyip götürmek isteyen biri beni de sürüklemek zorunda kalacak, çünkü iki elim yakanda olacak. Kimsenin bu kadar büyük bir cüsseyi sürükleyemeyeceğini düşünüyorsundur herhâlde Bay Perks." Kalın başparmağıyla kâğıdı gösterdi. "Tam burası. Hadi bakalım."

Polly kalemi eline aldı ve imza attı.

“O ne?” dedi onbaşı.

“İmzam,” dedi Polly.

Arkasında kapının açıldığını işitti ve hızla döndü. Pek çok genç adam... Pardon, pek çok *başka* genç adam paldır küldür meyhaneye girmiş, ihtiyatla etraflarına bakınıyorlardı.

“Okuma yazma da mı biliyorsun sen?” dedi çavuş, gençlere bir göz atıp tekrar Polly’ye dönerek. “Evet, görüyorum... Güzel, yuvarlak bir el yazın varmış hem de. Tam subay olacak adamsın. Ona şilini ver onbaşı. Resmi de elbette.”

“Başüstüne çavuş,” dedi Onbaşı Strappi, ayna gibi kulp takılmış bir resim çerçevesini kaldırarak. “Uzat bakalım dudaklarını Er Pert.”

“Adım *Perks*, efendim,” dedi Polly.

“Evet, tamam. Şimdi Düşes’i öp.”

Ünlü resmin çok da iyi olmayan bir kopyasıydı. Camın ardındaki resim solmuştu, hatta çatlak camın iç tarafında yosuna benzer bir şey bitmişti. Polly nefesini tutarak dudaklarını cama dokundurdu.

“Hah,” dedi Strappi ve Polly’nin eline bir şey tutuşturdu.

“Bu ne?” dedi Polly, kare şeklindeki küçük kâğıda bakarak.

“Senet. Şu anda şilinden yana biraz dardayız da,” dedi çavuş, Strappi alayla gülerken. “Ama Düşes Hazretleri adına hancı sana bir bardak bira ikram edecektir.”

Döndü ve yeni gelen gruba baktı. “Kurban olduğum Tanrım, verdikçe veriyor... Siz de mi askere yazılmaya geldiniz? Vay be, davul çalmamız bile gerekmedi. Onbaşı Strappi’nin muhteşem karizması sayesinde olmalı. Gelin gelin, çekinmeyin. Sıradaki asker adayı kimmiş bakalım?”

Polly bir sonraki asker adayına, saklayabildiğini umduğu bir dehşetle baktı. Loş meyhanede daha önce fark etmemişti onu,

çünkü siyahlara bürünmüştü. Havalı, şık siyahlar da değildi; tozlu siyahlardı. Üstünde, insanlara gömülürken giydirilen siyah bir takım elbise vardı. Zaten belli ki gömülen de *oydu*. Üstü başı örümcek ağlarıyla kaplıydı. Delikanlının alnında dikişler vardı.

“Adın, delikanlı?” dedi Jackrum.

“İgor ependim.”

Jackrum dikişleri saydı.

“Biliyor musun, ben de öyle tahmin etmiştim...” dedi. “Görüyorum ki on sekiz yaşındasın?”

“Uyaaan!”

“Aman tanrılar...” Kumandan Samuel Vimes eliyle gözlerini örttü.

“Şey... Dük Hazretleri?” dedi Zlobenia’daki Ankh-Morpork konsolosu. “Hasta mısınız efendim?”

“Adın neydi senin genç adam?” dedi Vimes. “Üzgünüm ama iki haftadır yoldayım, yeterince uyumuyorum ve bütün günümü, zor isimleri olan insanlarla tanıştırlarak geçirdim. Beyin için hiç iyi değil.”

“Adım Clarence, Dük Hazretleri. Clarence Çene.”

“Çene mi?” dedi Vimes ve Clarence onun yüz ifadesinde her şeyi okudu.

“Maalesef öyle efendim,” dedi.

“Okulda iyi bir dövüşçü müydün?”

“Hayır efendim ama yüz metre koşusunda beni kimse geçmezdi.”

Vimes kakhaha attı. “Eh, Clarence... ‘Uyaaan!’ diye başlayan *herhangi* bir milli marş, sorun demektir. Ataerk’in ofisinde bunu sana öğretmediler mi?”

“Şey... hayır Dük Hazretleri,” dedi Çene.

“Eh, öğreneceksin. Peki, söyle madem.”

“Tamam efendim.” Çene boğazını temizledi. “Borogravia Milli Marşı,” diye ilan etti ikinci defa.

“Uyaaan (pardon Dük Hazretleri) Anavatanın oğulları!

Tatma artık ekşi elmanın şarabını!

Oduncu, al eline baltanı!

Çiftçi, şalgam kazdığın aletle katlet düşmanı!

Köstekle düşmanın bitmek bilmez uçkâğıtlarını!

Marşlar söyleyerek gidiyoruz karanlığa,

Silah elinde üzerimize yürüyen tüm dünyaya,

Dağ zirvelerindeki şu altın ışığa bak ama!

Kocaman bir balıktır yeni doğan gün!”

“Ee...” dedi Vimes. “O son dize ne alaka?”

“Bire bir çeviri Dük Hazretleri,” dedi Clarence huzursuzlukla. “Anlamı, ‘harika bir fırsat’ veya ‘parlak bir ödül’ gibi bir şey, Dük Hazretleri.”

“Halk arasında olmadığımızda Clarence, ‘efendim’ demen yeterli. ‘Dük Hazretleri’ yalnızca yerlileri etkilemek için.” Vimes rahatsız sandalyesinde arkasına yaslandı, çenesini eline aldı ve sonra irkildi. “Üç bin yedi yüz kilometre,” dedi sandalyede kıpırdanarak. “Ve ne kadar alçaktan uçarsa uçsun, çalı süpürgesinin tepesi buz gibi. Sonra mavna, ardından araba...” Yine irkildi. “Neyse, raporunu okudum. Sence bir ulusun tamamen deli olması mümkün mü?”

Clarence yutkundu. Ankh-Morpork’un en güçlü ikinci adamıyla konuştuğu söylenmişti ona, söz konusu adam bu hakikatten bihabermiş gibi davransa da. Kuledeki bu soğuk odada bulunan çalışma masası dingildekti; hatta düne kadar, Kneck

Garnizonu'nun hademebaşına aitti. Evraklar masanın çentiklerle kaplı yüzeyine dağılmış, Vimes'in sandalyesinin arkasına da yığılmıştı.

Vimes, Clarence'a dük gibi görünmüyordu. Bir bekçiye benziyordu, ki Clarence'ın anladığı kadarıyla öyleydi de. Fakat bu, Clarence Çene'ye yanlış geliyordu. Tepedeki insanlar tepeye aitmiş gibi görünmeliydi.

"Bu aslında çok... ilginç bir soru efendim," dedi. "Yani koca bir halkın..."

"Halkın değil, *ulusun*," dedi Vimes. "Okuduklarıma bakarak Borogravia bana kafayı yemiş gibi geliyor. Ülke halkı mevcut şartlar altında ellerinden geleni yapıyor; çocuklarını büyütmeyle falan çalışıyorlardır eminim. Ki benim de şu anda aynısını yapmayı tercih edeceğimi söylemeliyim. Bak, ne demeye çalıştığımı biliyorsun. Senden benden hiçbir farkı olmayan bir avuç insanı alıyorsun, onları bir araya getirdiğin zamansa karşında milli sınırları ve bir milli marşları olan bu tamamen keçileri kaçırmış manyakları buluyorsun."

"Büyüleyici bir fikir efendim," dedi Clarence, diplomatik bir biçimde.

Vimes odada etrafına bakındı. Duvarlar çıplak taşandı. Pencereler dardı. Güneşli bir günde bile son derece soğuktu. Onca kötü yemek, sürekli sallanıp durmak, kötü yataklarda uyumak... Tabii bir de dağların altındaki gizli cüce kanallarında, cüce mavnalarıyla, karanlıkta yapılan o yolculuk. (*Bunu başarmak için Lord Vetinari'nin ne tür çapraşık diplomatik numaralar çevirdiğini tanrılar bilirdi. Gerçi Alçak Kral'ın da Vimes'a birkaç iyilik borcu vardı.*)

Ve tüm bunların tek amacı, aptalca bir savaşa girişmiş bu aptal ülkelerin sınırı olan bu soğuk nehre bakan bu soğuk şatoya

varmaktı. Vimes ne yapmak istediğini biliyordu. Yağmur kanalında birbirine girmiş iki kişi olsalardı ne yapacağını biliyordu. Kafalarını tutup birbirine tokuşturur, o gecelik ikisini de hücreye tıkarı. Ama *ülkelerin* kafalarını tutup birbirine tokuşturamıyordunuz.

Vimes birkaç evrak aldı, karıştırdı ve sonra yine masaya fırlattı. “Eeeh, cehenneme kadar yolu var,” dedi. “Neler oluyormuş, anlat.”

“Anladığım kadarıyla, kalenin erişilmez bölgelerinde hâlâ direnen gruplar varmış. Ama hepsiyle ilgileniliyor. Kale artık tamamen bizim sayılır. Çok akıllıca bir şaşırtmaca kullandınız Dü... efendim.”

Vimes içini çekti. “Hayır Clarence, son derece bayağı, eski bir aldatmacaydı. Adamlarına çamaşırıcı kadın kıyafeti giydirip kaleye *sokamaman* lazım. Üçü bıyıklıydı, tanrılar aşkına!”

“Borogravialılar bu tür konularda oldukça... eski kafalıdır efendim. Konusu açılmışken, mahzen mezarlarda zombiler var. Korkunç şeyler. Anlaşılan, yüzyıllar içinde oraya pek çok yüksek rütbeli Borogravia askeri gömülmüş.”

“Gerçekten mi? Şimdi ne yapıyorlar?”

Clarence kaşlarını kaldırdı. “Sallanıp sarsılarak yürüyorlar sanırım efendim. Inlıyorlar. Zombice şeyler işte. Bir şey onları uyandırmış gibi.”

“Muhtemelen *biz* uyandırmışızdır,” dedi Vimes. Ayağa kalktı, odayı aştı ve büyük, ağır kapıyı çekip açtı. “Reg!” diye bağırdı.

Biraz sonra bir başka bekçi belirdi ve selam verdi. Gri yüzlü bir adamdı ve selam verdiğinde Clarence, adamın el ve parmaklarının dikişlerle tutturulmuş olduğunu gördü.

“Bekçi Shoe ile tanışmış mıydın Clarence?” dedi Vimes neşeyle. “Ekibimdendir. Otuz senelik ölü ve her dakikasından keyif alıyor, değil mi Reg?”

Terry Pratchett

CANAVAR ALAYI

Hepsi yalan, diye dūşündü Polly. Bazıları diđerlerinden daha güzel yalanlar, o kadar. Herkes, gerçek olduđunu dūşündüđü şeyi görüyor. Ben bile yalanım. Ama benim mumum hâlâ yanıyor...

Polly Perks'ün büyük bir sırrı var ve o sır ağabeyini bulmak için orduya yazılmaktan ibaret değil. Polly, istenmeyen biri: bir kadın. Kılık değiştirip yazıldığı ordu ise hepten müşkül durumda, çünkü kaybettikleri savaşı kazandıklarını düşünen erkeklerle dolu.

“İyi adamlarla kötü adamların ortak sorunu bu: Hepsi adam!”

Evet, hepsi adam, herkes adam, hatta “adam gibi adam...” Oysa tıpkı Polly gibi, görünen hakikatin ardında yatan devasa bir sır, savaşın tam ortasında da var...

Diskdünya'nın otuz birinci kitabı *Canavar Alayı*, savaş meydanlarında yitip giden nice isimsiz ruhun ve hayatları boyunca her yerde örselenmiş yiğit kadınların anısına adanan, savaş külliyatını hallaç pamuğu gibi atan destansı bir kitap.

📍 DiskDunyaTurkiye 📱 diskdunya_tr 📷 diskdunya

delidolu.com.tr
f 📱 @ delidolukitap
📷 Delidolu Yayınları

ISBN: 978-625-7314-72-5

9 786257 314725